Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

7. studenoga 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Direktiva 93/13/EEZ – Članak 7. stavak 1. – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Ovlasti i obveze nacionalnog suda – Prvi pravni lijek koji je potrošač podnio pred sudom sjedišta trgovca bez pomoći odvjetnika i bez sudjelovanja tog potrošača na raspravi – Drugi pravni lijek koji je potrošač podnio pred sudom svojega domicila uz pomoć odvjetnika – Pravomoćnost – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Djelotvorna sudska zaštita potrošača”

U predmetu C-178/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunalul Specializat Mureș (Specijalizirani sud u Mureșu, Rumunjska), odlukom od 3. prosinca 2021., koju je Sud zaprimio 21. ožujka 2023., u postupku

ERB New Europe Funding II

protiv

YI,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: N. Jääskinen (izvjestitelj), predsjednik devetog vijeća, u svojstvu predsjednika osmog vijeća, M. Gavalec i Z. Csehi, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za ERB New Europe Funding II, A. M. Lefter, *avocată*,

– za rumunjsku vladu, M. Chicu i E. Gane, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, S. Šindelková, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: rumunjski

– za Europsku komisiju, A. Biolan i N. Ruiz García, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnu odvjetnicu, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 7. stavka 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24. i ispravak SL 2024./90009, L), njezine uvodne izjave 23. i načela djelotvornosti.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između ERB New Europe Funding II (u daljnjem tekstu: ERB), društva za naplatu potraživanja, i osobe YI, potrošača, o nepoštenosti određenih odredaba sadržanih u ugovoru o kreditu.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U skladu s uvodnom izjavom 23. i 24. Direktive 93/13:

„budući da ako osobe ili organizacije za koje se prema pravu države članice utvrdi da imaju legitimni interes [za zaštitu potrošača], moraju imati mogućnosti da, bilo pred sudom ili upravnim državnim tijelom nadležnim za donošenje odluka o reklamacijama ili za pokretanje [odgovarajućih sudskih] postupaka, pokrenu postupak u vezi s odredbama ugovora sastavljenima za opću uporabu u ugovorima koji se zaključuju s potrošačima, a posebno u vezi s nepoštenim odredbama; budući da takva mogućnost ne podrazumijeva nužno i prethodnu verifikaciju da se u pojedinim gospodarskim sektorima dobivaju opći uvjeti;

budući da sudovi ili upravna tijela država članica moraju na raspolaganju imati odgovarajuća i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalne primjene nepoštenih odredaba u potrošačkim ugovorima […]”

4 Člankom 7. stavkom 1. te direktive određuje se:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.”

Rumunjsko pravo

Zakon br. 193/2000 o nepoštenim odredbama u ugovorima sklopljenima između trgovca i potrošača

5 Člankom 1. Legee nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (Zakon br. 193/2000 o nepoštenim odredbama u ugovorima sklopljenim između trgovaca i potrošača) od 6. studenoga 2000. (ponovno objavljen u *Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 543 od 3. kolovoza 2012.) propisuje se:

„1. Svaki ugovor sklopljen između prodavatelja robe ili pružatelja usluge i potrošača u svrhu prodaje robe ili pružanja usluga sadržava ugovorne odredbe koje su jasne, nedvosmislene i za koje nije potrebno posebno znanje kako bi ih se razumjelo.

2. U slučaju dvojbi o tumačenju ugovornih odredbi, one se tumače u korist potrošača.

3. Trgovcima je zabranjeno u potrošačke ugovore unositi nepoštene odredbe."

6 Člankom 4. stavkom 1. tog zakona određuje se:

„Ugovorna odredba o kojoj se nije izravno pregovaralo s potrošačem smatra se nepoštenom ako, zasebno ili u vezi s drugim ugovornim odredbama, na štetu potrošača i suprotno zahtjevima o dobroj vjeri stvara znatniju neravnotežu između prava i obveza stranaka."

7 Članak 6. navedenog zakona glasi:

„Nepoštene odredbe uključene u ugovor i utvrđene bilo osobno ili putem zakonski ovlaštenih tijela ne proizvode učinke prema potrošaču, a ugovor nastavlja vrijediti, uz suglasnost potrošača, samo ako je to još uvijek moguće nakon uklanjanja navedenih odredaba."

Zakon br. 134/2010 o Građanskom zakoniku

8 Člankom 431. Legee nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (Zakon br. 134/2010 o Građanskom zakoniku) od 1. srpnja 2010. (ponovno objavljen u *Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 247 od 10. travnja 2015.) naslovljenim „Učinci pravomoćnosti" propisuje se:

„1. Nitko ne može biti dvaput tužen u istom svojstvu, po istoj osnovi i u pogledu istog predmeta.

2. Svaka stranka može se pozvati na pravomoćnost u drugom sporu ako je ta pravomoćnost u vezi s njegovim rješavanjem."

Glavni postupak i prethodna pitanja

9 Osoba YI sklopila je 25. srpnja 2007. u svojstvu potrošača ugovor o kreditu s kreditnom institucijom Bancpost S. A. București.

10 Dana 10. svibnja 2018. podnijela je Judecătorii Sectorului 2 București (Prvostupanjski sud 2. sektora u Bukureštu, Rumunjska), sudu mjesta sjedišta trgovca, tužbu (u daljnjem tekstu: prvi sudski postupak) radi utvrđenja nepoštenosti određenih odredaba iz tog ugovora bez pomoći

odvjetnika. Ta tužba, koja se odnosila na odredbe tog ugovora o naknadama za obradu i upravljanje zajmom, jednostranu mogućnost trgovca da izmijeni stope ugovornih kamata, naknade i druge troškove zajma te naknade za prijevremenu otplatu, podnesena je protiv ERB-a, društva za naplatu potraživanja, na koje je preneseno potraživanje iz tog ugovora.

11 Presudom od 26. studenoga 2018., za koju nije poznat dan dostave strankama, taj sud odbio je navedenu tužbu kao neosnovanu (u daljnjem tekstu: prva sudska odluka). S obzirom na to da osoba YI nije podnijela žalbu protiv te odluke, ona je postala pravomoćna.

12 Osoba YI, koju je sada zastupao odvjetnik, podnijela je 14. kolovoza 2019. tužbu (u daljnjem tekstu: drugi sudski postupak) sudu svojega domicila, Judecătorii Sighișoara (Prvostupanjski sud u Sighișoari, Rumunjska). Ta tužba podnesena je protiv istog tuženika kao u prvom sudskom postupku te se u velikoj mjeri odnosila na iste ugovorne odredbe kao iz točke 10. ove presude. Konkretnije, bila je riječ o ugovornim odredbama o naknadama za obradu zajma i njegovo mjesečno upravljanje te o efektivnoj kamatnoj stopi.

13 Presudom od 5. prosinca 2019. taj sud prihvatio je navedenu tužbu.

14 ERB je podnio žalbu protiv te presude Tribunalulu Specializat Mureș (Specijalizirani sud u Mureșu, Rumunjska), sudu koji je uputio zahtjev. Presudom od 6. travnja 2021. taj sud prihvatio je prigovore društva ERB u dijelu koji se odnosi na naknadu za upravljanje zajmom i potvrdio nepoštenost drugih ugovornih odredaba iz točke 12. ove presude.

15 S obzirom na to da navedeni sud nije odlučio o pitanju pravomoćnosti prve sudske odluke, društvo ERB podnijelo je istom sudu izvanrednu reviziju. Ta žalba temeljila se na tome da žalbeni sud nije ispitao postupovni prigovor pravomoćnosti koji je istaknulo društvo ERB.

16 U okviru te izvanredne žalbe sud koji je uputio zahtjev dvoji o načinu na koji treba odvagnuti prava potrošača i načelo pravomoćnosti. Pojašnjava da se prema informacijama kojima raspolaže čini da u okviru prvog sudskog postupka osoba YI, koja nije imala pomoć odvjetnika, nije imala odgovarajuća znanja za ostvarenje svojih prava koja proizlaze iz sustava zaštite potrošača. Zbog toga je podnijela tužbu sudu sjedišta trgovca iako je mogla podnijeti tužbu nadležnom sudu svojega domicila. Sud koji je uputio zahtjev usto ističe da potrošač nije sudjelovao na raspravi pred Judecătoriaom Sectorului 2 București (Prvostupanjski sud 2. sektora u Bukureštu) i da su, čim mu je pomogao odvjetnik, dva različita suda u velikoj mjeri potvrdili nepoštenost predmetnih ugovornih odredaba.

17 U tim je okolnostima Tribunalul Specializat Mureș (Specijalizirani sud u Mureșu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Podrazumijeva li primjena odredbi članka 7. stavka 1. Direktive 93/13, osobito s obzirom na njezinu uvodnu izjavu 23. i načelo djelotvornosti, da ih treba tumačiti na način da se njima ne isključuje mogućnost nacionalnog suda da ispita sumnje u pogledu nepoštenosti ugovornih odredbi sadržanih u ugovoru sklopljenom između trgovca i potrošača, čak i ako ih je prethodno ispitao drugi nacionalni sud u prvostupanjskom sudskom postupku koji je pokrenuo potrošač, a koji bez odgovarajuće odvjetničke pomoći i zastupanja nije sudjelovao na raspravi u tom predmetu, te su one odbijene sudskom odlukom koju potrošač nije osporio, pa je u okviru nacionalnog pravnog poretka stekla svojstvo pravomoćno presuđene stvari (*res iudicata*) ako iz

posebnih okolnosti spora vjerodostojno i uvjerljivo proizlazi da taj potrošač nije iskoristio pravni lijek u navedenom prvostupanjskom postupku zbog ograničenog znanja ili ograničenih informacija?”

O prethodnom pitanju

Dopuštenost

18 S jedne strane, društvo ERB u svojim pisanim očitovanjima tvrdi da nije ni potrebno ni svrsishodno uputiti Sudu prethodno pitanje jer se pitanja suda koji je uputio zahtjev prije svega odnose na uređenje pravomoćnosti u rumunjskom građanskom procesnom pravu a ne u pravu Unije.

19 S druge strane, a da pritom nije izričito istaknula prigovor nedopuštenosti, rumunjska vlada u svojim pisanim očitovanjima ističe da iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne proizlazi jasno jesu li ugovorne odredbe ispitane u prvom i drugom sudskom postupku istovjetne. Ako bi se te odredbe pokazale različitima, u ovom slučaju ne bi trebalo primijeniti načelo pravomoćnosti.

20 U skladu s ustaljenom praksom, isključivo je na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu, koja uživaju pretpostavku relevantnosti. Slijedom toga, ako se postavljeno pitanje odnosi na tumačenje ili valjanost pravila prava Unije, Sud je u načelu dužan odlučiti, osim ako je očito da traženo tumačenje nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima kako bi mogao dati koristan odgovor na navedeno pitanje (presuda od 27. travnja 2023., AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, t. 27. i navedena sudska praksa).

21 Također je ustaljena sudska praksa da je u postupku iz članka 267. UFEU-a, koji se zasniva na jasnom razgraničenju funkcija nacionalnih sudova i Suda, nacionalni sud jedini ovlašten tumačiti i primijeniti odredbe nacionalnog prava, dok je Sud ovlašten samo iznijeti tumačenje ili izjasniti se o valjanosti propisa Unije polazeći od činjenica koje mu predstavi nacionalni sud (presuda od 27. travnja 2023., AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, t. 28. i navedena sudska praksa).

22 Kada je riječ o argumentima društva ERB, dovoljno je primijetiti da svojim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev od Suda traži, u skladu sa zahtjevima postavljenim sudskom praksom navedenom u točki 20. ove presude, da tumači Direktivu 93/13 i načelo djelotvornosti. Osim toga, iz informacija sadržanih u odluci kojom se upućuje zahtjev jasno proizlazi da je to pitanje o tumačenju prava Unije korisno za sud koji je uputio zahtjev kako bi mogao odrediti može li se na temelju Direktive 93/13, u okolnostima poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, odstupiti od načela pravomoćnosti.

23 Kada je riječ o dvojbama rumunjske vlade o primjenjivosti načela pravomoćnosti u okviru glavnog postupka, valja primijetiti da je, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 21. ove presude, u konačnici samo na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni jesu li i u kojoj mjeri ugovorne odredbe ispitane u okviru prvog i drugog sudskog postupka istovjetne.

24 S obzirom na to da je nadzor dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku ograničen na očito nepoštovanje zahtjeva navedenih u točki 20. ove presude i da iz spisa kojim Sud raspolaže ne proizlazi izričito da ti zahtjevi nisu poštovani u ovom slučaju, iz mogućeg nepostojanja potpune istovjetnosti između ugovornih odredaba ispitanih u okviru tih dvaju postupaka ne može se zaključiti da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten.

25 Iz navedenog slijedi da je prethodno pitanje dopušteno.

O meritumu

26 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljene člankom 267. UFEU-a, na Sudu je da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu, na Sudu je da, prema potrebi, preformulira pitanja koja su mu postavljena. Osim toga, Sud može uzeti u obzir odredbe prava Unije na koje se nacionalni sudac nije pozvao u svojem pitanju (presuda od 30. svibnja 2024., Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, t. 37. i navedena sudska praksa).

27 Na Sudu je da iz svih podataka koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev, a posebno iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku, izdvoji dijelove prava Unije koji zahtijevaju tumačenje uzimajući u obzir predmet spora iz glavnog postupka (presuda od 30. svibnja 2024., Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, t. 38. i navedena sudska praksa).

28 U ovom slučaju, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da sud koji je uputio zahtjev prije svega dvoji o usklađenosti konkretnog odvijanja prvog sudskog postupka s Direktivom 93/13 i, posljedično, može li drugi nacionalni sud, uzimajući u obzir način na koji se taj prvi postupak odvio, unatoč pravomoćnosti prve sudske odluke naknadno ispitati moguću nepoštenost ugovornih odredaba koje su predmet te odluke. Kada je riječ o tom prvom postupku, sud koji je uputio zahtjev osobito navodi da je potrošač za podnošenje svoje tužbe izabrao sud sjedišta trgovca, da mu tijekom te tužbe nije pomagao odvjetnik, da nije sudjelovao na raspravi i da nije pravodobno podnio žalbu na prvu sudsku odluku.

29 Tako valja smatrati da svojim jedinim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 7. stavak 1. Direktive 93/13, u vezi s uvodnom izjavom 24., načelom djelotvornosti i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) tumačiti na način da nacionalnom sudu nalaže da ispita moguću nepoštenost odredaba ugovora sklopljenog između trgovca i potrošača kada je te odredbe već ispitao neki drugi nacionalni sud čija je odluka pravomoćna ako pred tim prvim sudom potrošaču nije pomagao odvjetnik, taj potrošač nije sudjelovao na raspravi i nije koristio pravni lijek koji mu je bio na raspolaganju zbog ograničenog znanja ili ograničenih informacija.

30 Uvodno valja podsjetiti na to da se, s obzirom na narav i važnost javnog interesa koji predstavlja zaštita potrošača, Direktivom 93/13 nalaže državama članicama, kao što to proizlazi iz njezina članka 7. stavka 1., u vezi s njezinom dvadeset četvrtom uvodnom izjavom, da osiguraju primjerena i djelotvorna sredstva „za sprečavanje stalnoga korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koje prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima” (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 73. i navedena sudska praksa).

31 U vezi s tim valja primijetiti da se, u skladu sa sudskom praksom Suda, pravom Unije ne usklađuju postupci primjenjivi na ispitivanje moguće nepoštenosti ugovorne odredbe, tako da su oni obuhvaćeni nacionalnim pravnim poretkom država članica na temelju načela njihove procesne autonomije, pod uvjetom, međutim, da se njima poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 74. i navedena sudska praksa).

32 U tom pogledu Sud je već naglasio važnost načela pravomoćnosti kako u pravnom poretku Unije tako i u nacionalnim pravnim porecima. Naime, kako bi se zajamčila stabilnost prava i pravnih odnosa kao i dobro sudovanje, važno je da sudske odluke koje su postale pravomoćne nakon što su iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva ili nakon isteka rokova predviđenih za ulaganje tih pravnih sredstava više ne mogu biti dovedene u pitanje (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 37. i navedena sudska praksa).

33 Stoga se pravom Unije ne nalaže nacionalnom sudu da izuzme iz primjene nacionalna postupovna pravila na temelju kojih sudska odluka postaje pravomoćna, iako bi se time ispravila nacionalna situacija koja nije u skladu s pravom Unije (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 38. i navedena sudska praksa).

34 Kada je riječ o poštovanju zahtjeva koji proizlaze iz načelâ ekvivalentnosti i djelotvornosti, ono se mora ispitati vodeći računa o mjestu tih pravila u cjelokupnom postupku, tijeku postupka i posebnostima tih pravila pred različitim nacionalnim tijelima (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 41. i navedena sudska praksa).

35 Stoga, ako se mjerodavnim nacionalnim postupovnim pravilima predviđa mogućnost da nacionalni sud preispita pravomoćnu odluku kako bi situaciju uskladio s nacionalnim pravom, ta mogućnost mora, u skladu s načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti, prevladati ako su ispunjeni ti uvjeti kako bi se situacija o kojoj je riječ uskladila s pravom Unije (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 42. i navedena sudska praksa).

36 Kada je konkretnije riječ o zahtjevima koji proizlaze iz načela djelotvornosti, jedinog obuhvaćenog prethodnim pitanjem, valja naglasiti da obveza država članica da osiguraju djelotvornost prava koje osobe izvode iz prava Unije podrazumijeva, osobito za prava koja proizlaze iz Direktive 93/13, zahtjev djelotvorne sudske zaštite, potvrđene u članku 7. stavku 1. te direktive i utvrđene i u članku 47. Povelje. Taj zahtjev primjenjuje se, konkretno, u pogledu postupovnih pravila u vezi sa sudskim postupcima utemeljenima na pravima koja osobe izvode iz prava Unije (presuda od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 76. i navedena sudska praksa).

37 U ovom slučaju, dvojbe suda koji je uputio zahtjev odnose se prije svega na usklađenost konkretnog odvijanja prvog sudskog postupka s Direktivom 93/13 a ne s relevantnim nacionalnim propisom. Naime, ni iz jednog elementa koji proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev nije razvidno da mjerodavni nacionalni propis – koji se odnosi na pravila provedbe načela pravomoćnosti u okviru tužbi koje su potrošači podnijeli kako bi se utvrdila nepoštenost ugovornih odredaba – nije usklađen s načelom djelotvornosti zbog toga što onemogućava ili

pretjerano otežava primjenu zaštite koju Direktiva 93/13 želi pružiti potrošačima ili da zbog nekog drugog razloga negativno utječe na korisni učinak Direktive 93/13, a što je ipak na sudu koji je uputio zahtjev da ispita.

38 U tom pogledu valja istaknuti da obvezu nacionalnog suda da po službenoj dužnosti ispita moguću nepoštenost ugovornih odredbi opravdava priroda i važnost javnog interesa na kojem se temelji zaštita koju Direktiva 93/13 dodjeljuje potrošačima tako da se djelotvoran nadzor moguće nepoštenosti ugovornih odredbi, kakav se zahtijeva Direktivom 93/13, može jamčiti samo ako se pravomoćnost odnosi i na sudske odluke u kojima se ne spominje takav nadzor (presuda od 17. svibnja 2022., Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, t. 50.).

39 Suprotno tomu, valja smatrati da je ta zaštita zajamčena ako bi u glavnom postupku sud koji je uputio zahtjev utvrdio da je tijekom prvog sudskog postupka nadležni sud ispitao nepoštenost odredbi tog ugovora i da se tim ispitivanjem, koje je barem sažeto obrazloženo, nije utvrdilo postojanje nikakve nepoštene odredbe i da, ako u nacionalnim pravom propisanom roku nije podnesen prigovor, potrošač više nema pravo isticati moguću nepoštenost tih odredbi (vidjeti po analogiji presudu od 17. svibnja 2022., Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, t. 51.).

40 Naime, nepovoljan ishod djelotvornog nadzora moguće nepoštenosti ugovornih odredaba sam po sebi ne može dovesti u pitanje načelo pravomoćnosti.

41 Jednako tako, okolnosti iz točke 28. ove presude ne znače nužno da se u prvom sudskom postupku nije mogao jamčiti odgovarajući nadzor navodno nepoštenih ugovornih odredaba i posljedično osigurati djelotvorna sudska zaštita potrošača, zajamčena člankom 47. Povelje, što je pak na sudu koji je uputio zahtjev da ispita. Konkretno, taj sud treba provjeriti je li prva sudska odluka valjano dostavljena potrošaču s navodom pravnih lijekova koje ima na raspolaganju i postoje li drugi posebni razlozi povezani s odvijanjem tog postupka, poput nepostojanja obrazloženja navedene odluke, koji su mogli spriječiti ili odvratiti potrošača od toga da djelotvorno ostvari svoja postupovna prava.

42 S obzirom na sve prethodno navedene razloge, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 u vezi s njezinom uvodnom izjavom 24., načelom djelotvornosti i člankom 47. Povelje treba tumačiti na način da nacionalnom sudu ne nalaže da ispita moguću nepoštenost odredaba ugovora sklopljenog između trgovca i potrošača kada je te odredbe već ispitao neki drugi nacionalni sud čija je odluka pravomoćna ako pred tim prvim sudom potrošaču nije pomagao odvjetnik, taj potrošač nije sudjelovao na raspravi i nije koristio pravni lijek koji mu je bio na raspolaganju zbog ograničenog znanja ili ograničenih informacija pod uvjetom da je ta odluka valjano dostavljena potrošaču s navodom pravnih lijekova koje ima na raspolaganju i da ne postoje drugi posebni razlozi povezani s odvijanjem tog postupka, poput nepostojanja obrazloženja navedene odluke, koji su mogli spriječiti ili odvratiti potrošača da djelotvorno ostvari svoja postupovna prava.

Troškovi

43 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ. od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima u vezi s uvodnom izjavom 24., načelom djelotvornosti i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

treba tumačiti na način da:

nacionalnom sudu ne nalaže da ispita moguću nepoštenost odredaba ugovora sklopljenog između trgovca i potrošača kada je te odredbe već ispitao neki drugi nacionalni sud čija je odluka pravomoćna ako pred tim prvim sudom potrošaču nije pomagao odvjetnik, taj potrošač nije sudjelovao na raspravi i nije koristio pravni lijek koji mu je bio na raspolaganju zbog ograničenog znanja ili ograničenih informacija pod uvjetom da je ta odluka valjano dostavljena potrošaču s navodom pravnih lijekova koje ima na raspolaganju i da ne postoje drugi posebni razlozi povezani s odvijanjem tog postupka, poput nepostojanja obrazloženja navedene odluke, koji su mogli spriječiti ili odvratiti potrošača da djelotvorno ostvari svoja postupovna prava.

Potpisi